

Ἄγχιναλος
Κυρίτζης Μιχάλης
Ἄσ μα δ η μ ὦ δ ε ε

Νεολόγος
Θεσσαλονίκης 1927
Ἰανουαρ. 1.-

Ἄπο δέ Μεσημβρίας εἰς Ἄγχιναλον πόλιν ἔχουσαν καὶ λιμένα τοῖς ἐφ' ἑσπέρας ἀνέμοις στάδια 2. μίλια Θ' γ. (Ἄνων ἴμου περίπλους Εὐξείνιοι Πόντου).

... Εἶτ' Ἀγχινάλη πολίχνιον Ἀπολλωνιατῶν καὶ αὐτῆ' Ἀπολλωνία" (Στραβ. III βιβλ.).

Ἡ Ἄγχιναλος παχέως ἠκμασε καὶ ὑπερέβη μάλιστα τὴν Μητροπόλιν αὐτῆς Ἀπολλωνίας. Ὑπετάγη ἀλληλοδιαδόχως ὑπὸ τῶν Ὀδρουσῶν, Θρακῶν, Μακεδόνων, Ῥωμαίων καὶ τέλος ἀπετέλεσε μέρος τῆς Βυαντινῆς Ἀυτοκρατορίας, ἧς καὶ τὴν τύχην συνεμερσθη κυριευθεῖσα ὑπὸ τῶν Τούρκων ὀλίγους μῆνας πρὸ τῆς πτώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Ἡ περιπετελιώδης ἱστορία τῆς Ἑλληνικωτάτης ταύτης πόλεως εἶναι πλήρης ἐθνικοῦ ἐν ἰαφέροντος.

Γόνοι τῆς Εὐάνδρου Ἀγχινάλου ὑπῆρξαν 6 τε Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Ἱερεμίας Β. ὁ Τρανός (1572-1579, 1580-1584, 1586-1595) καὶ ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων Πολύκαρπος (1808-1827).

Περὶ τὸ 1575 εὐρίσκομεν ἀκμάζοντα ἐν Ἀγχινάφ τὸν Μιχαήλ Καντακουζηνόν τὸν ὑπὸ τῶν Τούρκων ἐπικληθέντα Σεϊτάνογλου.

Τὰ ὑποστατικά αὐτοῦ ἐξετείνοντο μέχρι τοῦ Δουνάβεως καὶ ἡ φιλική αὐτοῦ ἐπιρροή ἐπὶ τοῦ Μεγάλου Βεζύρου Σουλῆ

Πασᾶ ἦτο ἀπεριόριστος.

Διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν πολυτελῶν αὐτοῦ μεγάρων ἐν Ἀγχιάλῳ ἐδαπάνησεν 20 χιλ. φλωρία καὶ ἡ πλουσία αὐτοῦ βιβλιοθήκη εἰς χειρογράφους κώδικας ἦτο ἀνεκτίμητος, τοῦ ἰδιαίτερου αὐτοῦ ἱατροῦ Λεονάρδου Μυγδονίου ἐπιστατήσαντος πρὸς συλλογὴν τῶν κωδίκων τούτων.

Διαβληθεὶς ὁμως εἰς τὸν Σουλτάν Μουράτ Ρ^ο (1574-1595) ὡς ὑποθά-
λων ταραχὰς ἐν Μολδοβλαχίᾳ, ἀπηγχονίσθη ἐν αὐτῇ τῇ θύρᾳ τῆς ἐν Ἀγχιάλῳ οἰκίας του (1578).

Οὐδεμίαν ἄλλην δημοσίαν λειτουργίαν κατεῖχε, πλην τῆς τοῦ ἀνωτέρου ἐφόρου τῶν ἀλυκῶν τῆς Ἀγχιάλου καὶ τοῦ τιμητικοῦ τίτλου τοῦ ἀρχιγούναρη τῆς Σουλτανικῆς αὐλῆς.

Περὶ τοῦ οἰκτροῦ θανάτου τοῦ Μιχαῆλ Καντακουζηνοῦ καὶ τῆς οἰκογενείας του ὑπάρχουσι φημοτικά ἄσματα, ἐν ἓκ τῶν ὁποίων ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ Φωριέλ καὶ ἀνετυπώθη εἰς τὰς συλλογὰς Μανούσου, Πάσωφ καὶ Ζαμπελίου. Ἐπανεξέδωκε δὲ καὶ ὁ Λεγράντ ἐπὶ τῇ βάσει Παρισιακοῦ κώδικος.

Τὸ κατωτέρω παρατιθέμενον ἀντεγρᾶφη παρ' ἐμοῦ ἐκ χειρογράφου κώδικος ἀνήκοντος ποτε εἰς τὴν ἐν Ἀγχιάλῳ Ἑλληνικὴν Σχολὴν καὶ γραφέντος "παρ' ἐλαχίστου Κώσταντος ἐν τῷ κατὰ τὴν Ἀγχιάλον σχολεῖον σωτήριον ἔτος 1792 ἐν μηνὶ Ὀκτωβρίῳ κε."

Ὁ κώδιξ ἔφερε βῆν ἐπιγραφὴν "Ἐξηγητικὸν τῶν κανόνων" καὶ ἀπετελεῖτο ἐκ 386 φύλλων χάρτου κοινοῦ, ἀνευ σελιδώσεως.

Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἄσμα ἔχει ὡς ἔπεται:

Ο ΚΥΡΙΤΣΗΣ ΜΙΧΑΛΗΣ

Θέλω νά κάτσω νά σᾶς πῶ, πολλά νά θαμαχθῆτε
Τίς ἦταν ποῦ τόν ἔλεγαν Κυρίτσης ὁ Μιχάλης
Εἶχε τόν βιόν ἀρίφνητο, τήν ἀφεντιά μεγάλη
Καί κάθουνταν στό σπῖτι του, κακό δέν εἶχ' ὀνοῦς του.
Κ' ἕνα ροκά διαβάσανε οἱ Τοῦρκοι στό ντιβάνη
Ποῦ τυρανάει τόν ντουινά, τόν πόλεμο γυρεύει.
Σάν ἀκουσεν ὁ βασιλιάς γιά τόν καλό Μιχάλη.
Μηνᾶ τοῦ καπουτσούμπαση, γοργά τόν συντυχαίνει
"Γοργά νά πᾶς στόν Ἀχελόν στό σπῖτι τοῦ Μιχάλη,
Κ' ἐκεῖ μπροστά τήν πόρτα του νά ἐγγῆς νά τόν κρεμάσης,
Καί τό μικρό του τό παιδί νά ἐγγῆς νά τόνε πιάσης.
Φυλάγου κι' ἀπ' τό πρᾶμα του βελόνι νά μή χάσης.
Μεσάνυχτα ξεπόρτησε στόν Ἀχελόν ἐπήγε
Σάν τό πουλί ἐπέταξεν σάν τήν σαγίτα πήγε·
Τόν εἶδε ὁ Μιχάληπτης κ' ἀπροσηκώθηκέ τον
"Καλῶς ἦρθες, ἀφέντη μου, κάτσε νά φᾶμ' νά πιοῦμε."
"Δέν ἦρτ' ἐδῶ γιά τό φαγί οὔτε ψιά τό ποτήρι·
Τόν λόγο ποῦπ' ὁ βασιλιάς πρέπει νά τόνε κάμω".
Καί τό σκοινί ἐπέταξε καί ῥό λαιμό του βρῆκε.
Κι' εὐθύς μπροστά στην πόρτα του πιάνε καί κρεμνᾶ τόν.
Πιάνει καί τό μικρό παιδί στά σίδερα τό βάμει
Μαζώνει κι' ὄλου του τό βιδ, μέ δαῦτα πάει στήν Πόλι.

Παραλλαγή ὅσως τοῦ ἄλλοτος τοῦτου ἀπαντᾶται καί εἰς τήν 85 σελ.
τοῦ ὑπ' ἀριθ. 28 χαρτίου κώδικος τῆς βιβλιοθήκης τῆς Ἑλληνι-
κῆς Βουλῆς.-

Δημῶδες ἄσμα Ἀρχιάδης

Ἀρχίαλος

Κυρίτζης Μιχάλης

Ἄσμα δημῶδες

Νεολόγος

Θεσσαλονίκης 1927

Ἰανουαρ. 1.-

Ἀπὸ δέ Μεσημβρίας εἰς Ἀρχίαλον πόλιν ἔχουσιν καὶ λιμένα τοῖς ἐφ' ἑσπέρας ἀνέμοις στάδια Θ' μίλια Θ' γ. (Ἀνων ἴμου περίπλους Εὐξεινοῦ Πόντου).

... Εἴτ' Ἀρχιάδη πολίχνην Ἀπολλωνιατῶν καὶ αὐτὴν Ἀπολλωνία" (Στραβ. III βιβλ.).

Ἡ Ἀρχίαλος παχέως ἠκμασεν καὶ ὑπερέβη μάλιστα τὴν Μητρόπολιν αὐτῆς Ἀπολλωνίας. Ὑπετάγη ἀλληλοδιαδόχως ὑπὸ τῶν Ὀδρουσῶν, Θρακῶν, Μακεδόνων, Ρωμαίων καὶ τέλος ἀπετέλεσε μέρος τῆς Βυαντινῆς Ἀυτοκρατορίας, ἧς καὶ τὴν τύχην συνεμερσθη κυριευθεῖσα ὑπὸ τῶν Τούρκων ὀλίγους μῆνας πρὸ τῆς πτώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Ἡ περιπετειώδης ἱστορία τῆς Ἑλληνικωτάτης ταύτης πόλεως εἶναι πλήρης ἐθνικοῦ ἐν ταφέροντος.

Γόνιοι τῆς Εὐάνδρου Ἀρχιάδου ὑπῆρξαν ὁ τε Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Ἱερεμίας Β' ὁ Τρανός (1572-1579, 1580-1584, 1586-1595) καὶ ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων Πολύκαρπος (1808-1827).

Περὶ τὸ 1575 εὐρίσκομεν ἀκμάζοντα ἐν Ἀρχιάδῃ τὸν Μιχαήλ Καντακουζηνὸν τὸν ὑπὸ τῶν Τούρκων ἐπικληθέντα Σεϊτάνογλου.

Τὰ ὑποστατικά αὐτοῦ ἐξετείνοντο μέχρι τοῦ Δουνάβειου καὶ ἡ φιλικὴ αὐτοῦ ἐπιρροή ἐπὶ τοῦ Μεγάλου Βεζύρου Σουλῆ

Πασά ἦτο ἀπεριόριστος.

Διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν πολυτελῶν αὐτοῦ μεγάρων ἐν Ἀγχιδάλῃ ἐδαπάνησεν 20 χιλ. φλωρία καὶ ἡ πλουσία αὐτοῦ βιβλιοθήκη εἰς χειρογράφους κώδικας ἦτο ἀνεκτίμητος, τοῦ ἰδιαίτερου αὐτοῦ ἱατροῦ Λεονάρδου Μυγδονίου ἐπιστατήσαντος πρὸς συλλογὴν τῶν κωδίκων τούτων.

Διαβληθεὶς ὁμως εἰς τὸν Σουλτάν Μουράτ Ρ΄ (1574-1595) ὡς ὑποθάπων ταραχὰς ἐν Μολδοβλαχίᾳ, ἀπηχονίσθη ἐν αὐτῇ τῇ θύρᾳ τῆς ἐν Ἀγχιδάλῃ οἰκίας του (1578).

Οὐδεμίαν ἄλλην δημοσίαν λειτουργίαν κατεῖχε, πλην τῆς τοῦ ἀνωτέρου ἐφόρου τῶν ἀλυκῶν τῆς Ἀγχιδάλου καὶ τοῦ τιμητικοῦ τίτλου τοῦ ἀρχιγούναρη τῆς Σουλτανικῆς αὐλῆς.

Περὶ τοῦ οἰκτροῦ θανάτου τοῦ Μιχαήλ Καντακουζηνοῦ καὶ τῆς οἰκογενείας του ὑπάρχουσι φημοτικά ἔγγραφα, ἐν ἓκ τῶν ὁποίων ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ Φωριέλ καὶ ἀνετυπώθη εἰς τὰς συλλογὰς Μανουσίου, Πάσωφ καὶ Ζαμπελίου. Ἐκανεξέδωκε δὲ καὶ ὁ Λεγράντ ἐπὶ τῇ βάσει Παρισιακοῦ κώδικος.

Τὸ κατωτέρω παρατιθέμενον ἀντεγρῶφη παρ' ἐμοῦ ἐκ χειρογράφου κώδικος ἀνήκοντος ποτε εἰς τὴν ἐν Ἀγχιδάλῃ Ἑλληνικῇν Σχολὴν καὶ γραφέντος "παρ' ἐλαχίστου Κώσταντος ἐν τῷ κατὰ τὴν Ἀγχιδάλον σχολεῖ σωτήριον ἔτος 1792 ἐν μηνὶ Ὀκτωβρίῳ κε."

Ὁ κώδεξ ἔφερε πρὶν ἐπιγραφὴν "Ἐξηγητικὸν τῶν κανόνων" καὶ ἀπετελεῖτο ἐκ 386 φύλλων χαρτοῦ κοινουῦ, ἄνευ σελιδώσεως.

Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἔγγραφο ἔχει ὡς ἔπεται:

Ο ΚΥΡΙΤΣΗΣ ΜΙΧΑΛΗΣ

Θάλω νά κάτσω νά σῶς πῶ, πολλὰ νά θαυμάητε
Τίς ἦταν ποῦ τόν ἔλεγαν Κυρίτσης ὁ Μιχάλης
Εἶχε τόν βιόν ἀρίφνητο, τήν ἀφεντιά μεγάλη
Καί κάθουνταν στό σπίτι του, κακό δέν εἶχ' ὁ νοῦς του.
Κ' ἔνα ροκά διαβάσανε οἱ τοῦρκοι στό ντιβάνη
Ποῦ τυρανάει τόν ντουριά, τόν πόλεμο γυρεύει.
Σάν ἀκουσεν ὁ βασιλιάς γιά τόν καλό Μιχάλη.
Μηνᾶ τοῦ καπουτσούμπαση, γοργά τόν συντυχαίνει
"Γοργά νά πᾶς στόν Ἀχελόν στό σπίτι τοῦ Μιχάλη,
Κ' ἐκεῖ μπροστά τήν πόρτα του νά εἴης νά τόν κρεμάσης,
Καί τό μικρό του τό παιδί νά εἴης νά τότε πιάσης.
Φυλάγου κι' ἀπ' τό πρῶμα του βελόνι νά μή χάσης.
Μεσάνυχτα ξεπόρτησε στόν Ἀχελόν ἐπήγε
Σάν τό πουλί ἐπέταξεν σάν τήν σαγίτα πήγε·
Τόν εἶδε ὁ Μιχάλης κ' ἀπροσηκώθηκέ τον
"Καλῶς ἦρθες, ἀφέντη μου, κάτσε νά φᾶμ' νά πιῶμε."
"Δέν ἦρτ' ἐσῶ γιά τό φαγί οὔτε γιά τό ποτήρι·
Τόν λόγο ποῦπ' ὁ βασιλιῶς πρέπει νά τότε κάμω".
Καί τό σκοινί ἐπέταξε καί ρό λαιμό του βρῆκε.
Κι' εὐθύς μπροστά στην πόρτα του πιάνε καί κρεμνᾷ τόν.
Πιάνει καί τό μικρό παιδί στά σίδερα τό βάμει
Μαζώνει κι' ὄλου του τό βιό, μέ δαῦτα πάει στήν Πόλι.

Παραλλαγή ὅσως τοῦ ἔργου τούτου ἀπαντᾶται καί εἰς τήν 85 σελ.
τοῦ ὑπ' ἀριθ. 28 χαρτίου κώδικος τῆς βιβλιοθήκης τῆς Ἑλληνι-
κῆς Βουλῆς.-